

Dosarul nr. 2ra-462/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Mitrofan
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la prezentarea
scuzelor oficiale și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
menținută hotărârea din 3 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care
acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 28 octombrie 2019, Valeriu Mitrofan a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Elenei Dogaru și Inspectoratului de Poliție Centru al DP mun. Chișinău
cu privire la prezentarea scuzelor oficiale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 1 septembrie 1985, a fost angajat prin
ordinul nr. 51 în calitate de profesor de științe sociale și geografie, în cadrul
Tehnicumului de Construcții din or. Chișinău (succesor de drept fiind Centrul de
Excelență în Construcții din or. Chișinău).

După șapte ani de activitate, prin ordinul nr. 15-c din 30 martie 1992, a fost
numit în funcția de director adjunct pe educație, cu dreptul de a citi 360 ore.

A relatat că, odată ce a devenit vacantă funcția de director al Colegiului
Industrial și de Construcții din or. Chișinău (în prezent Centrul de Excelență în
Construcții din or. Chișinău), ministrul învățământului, în persoana lui Gheorghe
Sima, la 28 mai 2002, l-a numit în calitate de director-interimar al Colegiului
Industrial și de Construcții din or. Chișinău.

La 12 noiembrie 2002, în mod abuziv, directorul Valeriu Pelivan (actualul
director care este în funcție pe parcursul a 17 ani consecutiv), a emis ordinul
nr. 35-p, prin care dânsul a fost eliberat din funcția de director-interimar al

Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău, iar la 27 martie 2003, la fel în mod abuziv, a fost emis ordinul nr. 61-p, prin care a fost eliberat din funcția de director-adjunct pe educație, continuând să-și îndeplinească funcția de profesor.

Despre gestionarea frauduloasă a resurselor financiare, a bunurilor mobile și imobile la Colegiul Industrial și de Construcții din or. Chișinău de către directorul Valeriu Pelivan a sesizat organele de control.

Ca rezultat, la 3 octombrie 2006 a fost întocmit actul de control privind rezultatele reviziei la Colegiu Industrial și de Construcții din or. Chișinău, prin care a fost confirmată gestionarea frauduloasă.

Pentru a acoperi și stopa fărădelegile comise, Valeriu Pelivan împreună cu unii angajați din sistemul procuraturii, poliției și alte persoane influente, au întreprins toate măsurile posibile și imposibile pentru a-l izola, înaintând diferite plângeri la toate organele de control, procuratură, poliție ș. a., iar ca rezultat i-au fost deschise zeci de dosare penale cu zeci de capete de acuzare, ulterior conexe într-un singur dosar.

A menționat reclamantul că cel mai grav este faptul că, sub influența directorului Valeriu Pelivan, probabil și sub presiunea acestuia, un șir de profesori, angajați și elevi au depus declarații false împotriva lui.

Declarațiile acestor persoane au stat la baza emiterii sentinței ilegale de condamnare din 20 noiembrie 2006, care ulterior prin hotărârea CEDO și decizia din 1 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată, iar dânsul a fost achitat.

A precizat că prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilegale și abuzive ale organelor de drept este enorm și se argumentează prin următoarele.

Astfel, timp de 11 ani și 5 luni a fost lipsit de dreptul de a-și exercita profesia obținută la Universitatea de Stat, nu a avut posibilitatea să meargă la cursurile de recalificare organizate de Ministerul Educației în domeniul în care a activat.

Pe parcursul acestei perioade de timp a fost nevoit să exerseze diferite profesii pentru a-și întreține familia, profesii ce nu au nimic comun cu profesia pe care o exercita la colegiu, fiind privat ilegal de dreptul de a exercita funcția de profesor și de dreptul de a obține grad didactic.

Elevii și studenții și-au schimbat atitudinea și impresia față de el, astfel, stima și respectul care prin muncă a fost acumulat pe parcursul a 21 de ani de activitate în această instituție, într-o singură zi a fost distrusă, ca rezultat a fost izgonit din domeniul educației.

Iar aceste acțiuni au avut un impact distrugător pentru familia sa, din motiv că soția și copilul minor le-au perceput destul de bolnăvicios și cu teamă.

De asemenea, acțiunile ilegale au influențat negativ asupra comportamentului fiului său, care mereu în diferite discuții era întrebat de foștii săi elevi, studenți și profesori din colegiu, de ce s-a întâmplat așa ceva și ce va face tăticul tău.

Durerea sufletească a fost amplificată la constatarea faptului că fiul său a fost izolat o perioadă lungă de timp de colegii de liceu și cei de la locul de trai, purtând în suflet amprenta unui copil de profesor urmărit penal, care a fost dat afară de la lucru din instituția unde fiul își continua studiile, fapt ce a sporit afecțiuni de ordin moral și psihic în procesul de instruire și comunicare cu semenii săi.

O durere enormă sufletească pe care niciodată nu va fi posibil de recuperat a fost cauzată și părinților lui, care nu puteau să înțeleagă cum a fost posibil ca fiul lor care a absolvit școala din sat cu mențiune, a ajuns să fie urmărit penal și eliberat din instituția în care a activat timp de 21 de ani consecutiv.

A subliniat reclamantul că aceste acțiuni ilegale i-au creat o durere psihologică și sufletească enormă, menționând că, atunci când se întâlnea cu foștii absolvenți ai Colegiului Industrial și de Construcții din or. Chișinău și unii profesori cu care a activat timp de 21 ani, toți îl întrebau de ce s-a întâmplat așa ceva, iar dânsul nu avea argumentele necesare, din motiv că exista o decizie a instanței de judecată la acel moment, care nu i-a permis restabilirea în funcție.

Unsprezece ani și cinci luni de înjosire și umilință din viață, pierduți prin lupte interminabile cu instanțele naționale.

Motivul prin care Curtea Supremă de Justiție i-a respins recursul privind anularea ordinului și restabilirea în funcție, menționând că totuși dânsul a fost recunoscut vinovat și nu a fost achitat și informația de pe pagina web a instanțelor de judecată unde este păstrată inscripția precum că a fost condamnat în baza art. 190 CP, îi cauzează enorme emoții negative și pagube morale inestimabile.

Pe parcursul acestor 11 ani și 5 luni a încercat de zeci de ori să se angajeze în unele instituții de profil, conform specialității, însă toți se uitau straniu și îi dădeau un răspuns negativ din cauza celor menționate mai sus.

La fel, a accentuat reclamantul că pe pagina web a Curții de Apel Chișinău, când este accesat numele Valeriu Mitrofan apare de nenumărate ori inscripția acuzat pentru escrocherie.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, obligarea OUP al SUP CPS Centru mun. Chișinău, Elena Dogaru, care a condus urmărirea penală în dosarele intentate în mod abuziv și ilegal împotriva lui, să aducă scuze oficiale în numele statului în formă scrisă la locul de muncă – Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău, în Monitorul Oficial, posturile de televiziune Moldova 1, Protv Moldova, Prime TV și Publica TV, din contul pârâtului, precum și repararea prejudiciului moral din contul Elenei Dogaru în beneficiul lui în mărime de 500 000 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei, Valeriu Mitrofan a depus cerere privind concretizarea cerințelor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Elena Dogaru, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Inspectoratul de Poliție Centru al DP mun. Chișinău, prin care a solicitat obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova să ceară scuze oficiale în numele statului la TV Moldova 1 și la locul de muncă Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău, precum și repararea prejudiciului moral în mărime de 500 000 de lei.

Prin hotărârea din 3 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeriu Mitrofan suma de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

A fost respinsă pretenția lui Valeriu Mitrofan cu privire la prezentarea scuzelor oficiale, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea primei instanțe.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că Valeriu Mitrofan, în baza prevederilor art. 2007, 2037 Cod civil și art. 11 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru supunerea neîntemeiată la urmărire penală.

În susținerea pretenției privind încasarea sumei de 100 000 de lei, prima instanță și instanța de apel au reținut că din natura drepturilor lezate, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și faptul că reclamantul a fost pus sub învinuire, aplicate măsuri preventive sub formă de arest preventiv, a fost condamnat la pedeapsă cu închisoare, iar toate procedurile pe marginea cauzelor penale în privința lui Valeriu Mitrofan au durat pe parcursul a multor ani în perioada 2004 - 2016 (11 ani 5 luni = 137 de luni), ani care nu se pot recupera pentru nimeni și au fost petrecuți în suferințe cauzate de urmăririi penale pe o multitudine de cauze penale intentate cu rapiditate una după alta, numeroase procese de judecată, condamnări, practic o luptă de peste 11 ani pentru a-și demonstra dreptatea și nevinovăția și a obține o sentință de achitare, ajungând și la CEDO cu plângeri pe marginea acestor proceduri penale, unde a avut câștig de cauză.

La 1 februarie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 24 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală, fiind pasibilă casării.

A evidențiat că la 15 ianuarie 2013, CtEDO a pronunțat hotărârea Mitrofan c. Moldovei (cererea nr. 50054/07) prin care a constatat violarea art. 3, 6, 13 din Convenție, în legătură cu cercetarea penală a intimatului, acordându-i acestuia suma de 5 000 de euro cu titlu de prejudiciu și 1 500 de euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

Astfel, circumstanțele pe care intimatul le-a invocat drept cauze ale prejudiciului moral sunt aceleași pentru care CtEDO a oferit deja compensații.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să țină cont de această situație juridică, neadmițând încasarea prejudiciului pentru aceeași cauză.

Mai mult, suma prejudiciului moral nu este justificată în condițiile în care statul a remediat de fapt situația intimatului prin revizuirea cauzei și achitarea acestuia din urmă în anul 2016.

A reținut că pretențiile lui Valeriu Mitrofan sunt neîntemeiate, în condițiile în care ultimul nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de condamnat, fiind doar în calitate de învinuit de comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, or în privința acestuia nici nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

La fel, a remarcat că pentru a fi în prezența unei acțiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr. 1545, dar și prevederile art. 3 alin. (1) din aceeași lege.

Respectiv, în acest caz urmează de respins prezenta acțiune civilă ca fiind neîntemeiată. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

În această ordine de idei, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

Astfel, referitor la aplicarea în privința intimatului a măsurilor procesuale, a precizat că aceste măsuri procesuale sunt prevăzute de legislația procesual penală și care urmau a fi aplicate pentru cazul de infracțiune săvârșirea căreia îi era imputată.

A învederat că prevederile Legii nr. 1545 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege.

La caz, intimatul nu a demonstrat prin mijloace de probă concludente, pertinente și utile (cu titlu de exemplu: ordonanța organului ierarhic superior, încheierea judecătorului de instrucție, încheiere interlocutorie) faptul că organul de urmărire penală sau instanța de judecată a admis careva încălcări procesuale în privința sa.

Totodată, existența unei sentințe de achitare, a unei ordonanțe de scoatere de sub urmărire penală sau încetarea procesului nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite.

Intimatul nu a prezentat careva probe concludente, pertinente, utile și veridice prin care să convingă instanța că învinuirea sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale. Or, acest fapt contravine prevederilor art. 118 alin. (1) CPC.

Astfel, Valeriu Mitrofan nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate, deoarece toate argumentele invocate întru motivarea pretenției de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter declarativ, formal, fără a dispune de careva suport probatoriu și legal.

La 22 februarie 2021, în adresa lui Valeriu Mitrofan și Procuraturii Generale a Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 95 vol. II), fiind recepționată de către Procuratura Generală a Republicii Moldova la data de 25 februarie 2021, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 96 vol. II), iar corespondența expediată în adresa lui Valeriu Mitrofan a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 97 vol. II)

La 16 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat admiterea recursului.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Valeriu Mitrofan să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată la data de 11 ianuarie 2021 la adresa electronică a recurentului, fapt ce se confirmă prin extrasul poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 79 vol. II).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 1 februarie 2021 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic